

A decorative border composed of stylized, line-art flowers and leaves. At the top, there are two large, multi-petaled flowers. Below them are several smaller flowers and leaves, some of which are intertwined to form a braided or twisted pattern that frames the central text. The bottom of the border features a horizontal band of smaller, pointed leaves.

Nutid

REDAKTION:

MAIKKI FRIBERG

ANNIE FURUHJELM FANNY HULT

Dr Carl Ottosen.

Fru Johanne Ottosen.

Skodsborgs sanatorium.

Då flyttfågeln återvända till vårt land, och vårens iriska vindar börja blåsa — ja redan långt dessförinnan — bygga vi gärna, särskildt vi, som bo i högan nord, planer för sommaren. Resehandböcker, reseruter och prospekt framletas och studeras. Man frågar sig själf och andra, hvarthän man skall styra kosan för att draga så stor valuta som möjligt af den sköna, men korta sommaren. Särskildt är detta *hvarthän* en lifsfråga för den sjuka och svaga. Man känner sig då tacksam, om man kan få ett godt råd eller en anvisning, hvart man skall begifva sig för att få råd och bot för sitt onda. — »Det bittida görs, det bittida hjälper», säger ordspråket, och därför tänkte den, som skrifver dessa rader, att det kanske kunde blifva någon till hjälp och råd om *Nutid's* läsare redan under höstens mörka dagar blefve bekanta med den unga och lilla, men lifskraftiga kurort, som hon engång hamnade vid. — Välan läsare! Följ mig till »Sundet» det blå och Danmarks »yndiga» land! Där ligger, en half timmes väg med snälltåg från Köpenhamn, Skodsborgs lilla

villastad inbäddad i grönt. Ett vackrare ställe torde man svårigen finna på Sjælland. På den ena sidan har man Öresund med dess glittrande böljor och tusende fartyg, på den andra sidan danskarnes stolthet: bokskogen. Här i denna lilla villastad finnes *Skodsborgs sanatorium*.

Platsen för sanatoriet är ej väl vald, beläget som det är på en låg plats vid »Strandvejen», och omgifvet af hotell, villor och fabriker. Den nervöse, som störes af det minsta buller och plågas af ett rörligt lif, må därför ej söka sig väg hit. »Strandvejen» är en riktig allfarväg, på hvilken trafiken är — för att begagna sig af ett mycket omtykt danskt uttryckssätt — storartad, och sanatoriets byggnader ligga på ömse sidor om densamma. Under de vackra sommarkvällarna och nätterna vinlar det här af gående och åkande, som komma hit ut från »Byen» för att roa sig i »naturens sköte.» Men den, för hvilken stillhet och lugn ej äro ett lifsvilkor, den som söker efter en *anspråkslös, billig och god* kurort, där *naturläkemetoden* användes, den må tryggt vika af från allfarvägen och profva på hvad det lilla sanatoriet förmår, när det gäller en allvarlig kamp mot sjukdom och plågor. Och den det gör, skall snart finna att Skodsborgs sanatorium ej hör till dessa dussin-sanatorier, hvilka »lofva rundt, men hålla tunt», och af hvilka det fins så rikligt i utlandet. — Skodsborgs sanatorium är ännu blott ett barn, som ej nått en högre ålder än 2 1/2 år, men det är dock redan så försigkommet, att man känner sig manad att spörja: »Hvad månede blifva af detta barn?» — Ja, det skall växa sig stort och blifva till välsignelse, om det blott utvecklas och tillväxer i den nu inslagna riktningen.

— Så, lät mig då presentera sanatoriet för dig, min ärade läsare! Träd in genom porten och in i »Haven»! Vänta dock ej att här finna en stor badpark, ty då blir du »skuffet.» Nej! Sanatoriets »Have» är en liten trädgård, där det käns nog så trångt för den, som är van vid större svängrum. Men i ersättning för det inskränkta utrymmet har man den mest hänförande utsikt öfver Sundets glittrande blå vågor. Är »haven» liten så äro också byggnaderna i proportion med den. Och ingen lyx, ja ej ens i allt den för en sjuk nödiga komforten finnes här. Man har dock tillfälle att välja sig ett stort eller litet rum, allt efter behag, och kassans tillgång på mynt. Får man ej påräkna stor komfort, så mötes man i stället af en enastående kärleksfull tjänstaktighet och hjärtligt deltagande. Aldrig ett otåligt eller ovänligt ord, al-

drig en missnöjd min eller åtbörd, om och kurgästen vore än så nyckfull och fordrande!

Är den största enkelhet rådande i boningsrum och matsalar, så är badafdelningen däremot utrustad med alla de för en tidsenlig badort nödvändiga apparater, ja anstalten står i detta hänseende öfver många andra, och här serveras badformer, som ej erhållas vid någon annan badort, åtminstone ej vid någon europeisk sådan. — — Då Skodsborgs sanatorium är en naturläkeanstalt och dess fältrop Rousseaus berömda ord: »Tillbaka till naturen!» användes på sanatoriet blott följande kurmetoder såsom botemedel för allt ondt. *vattenkur*; *luftbad*; *ljusbad* (elektriska ljusbad och solbad); *massage*; *sjukgymnastik*; *elektricitet* och *dietisk kur*. — För att framkalla ökad hudvärksamhet och lifligare ämnesomsättning, begagnas de mest omväxlande badformer. Åt de svagaste och sjukaste ordinerar dock ej för mer än en dag i sänder, och anstaltens underläkare gör sig för hvarje dag mödan, att underätta sig om patientens välbefinnande. Bland badformer äro de elektriska glödljusbaden något alldeles nytt och enastående och mycket omtykta af de flesta patienter för deras välgörande inflytande på en förslappad och försvagad organism. Det kunde måhända vara af intresse för läsaren att höra huru ett dylikt bad gifves. Så här går det till: den badande lägger sig på en med tjock glasskifva försedd bädd, hvilken rullas in i ett lågt litet rum med spegeltak och väggar. Detta är den s. k. »Lyskassen». Baderskan knäpper på knapparna och de elektriska lamporna tändas. De äro 80 till antalet dessa lampor och den badande utsättes för deras lysande och värmande sken i 5—10 minuter. Därefter får man en frisk dusch eller också öfverösning. Efter ett dylikt bad känner man sig väl litet trött, men förnygrad och förstärkt med ny lifskraft och benägen att se lifvet från dess ljusaste sida. — Då de flesta af kurgästerna äro mycket sjuka och svaga och här ej som vid de flesta af våra kurorter finnes en »bestyrrelse för nytta och nöje» och här dessutom saknas allt sammanhållande och roande element vid sanatoriet, så ter sig lifvet här oftast ganska enformigt och den andliga luften känns mången gång väl mycket kvaf och sjuklig, för mycket t. o. m. för ett sanatorium. — Den, som kommer hit för att finna nöjen och förströelser, blir naturligtvis bedragen i sina förväntningar.

Kuranstalten är grundlagd och underhålles af ett filantropiskt sällskap och alla funktionärer vid densamma äro

adventister. Denna religiösa sekt är mycket litet känd i vårt land. Adventisterna vid Skodsborgs sanatorium äro älskliga, gudfruktiga människor, som i lif och gärning sträfva efter att förvärkliga Jesu Kristi testamente till sina lärjungar: »Älsken hvarandra! — Denna kärlekens anda har genomsyrat hela anstalten, och det är just den, som gör lifvet här tilldragande för den sjuke och lefnadströtte. Man känner att här offras krafter för det stora och höga målet, att lindra likars ve, och att det ej är blott plikt känsla, utan en innerlig kärlek till mänskligheten, som drifver dessa sjuksköterskor att sätta hela sin personliga insats i att behandlingen måtte lyckas. — Någon agitatorisk värksamhet för vinnande af proselyter åt adventismen förspörjes dock ej. — Morgon och kväll hålles andakt. Enhvar är välkommen till den, men ingen tvingas eller öfvertalas att öfvervara desamma, ej håller påtruga de någon sina åsikter. Deras stora mål är att förhjälpa den sjuka till sundhet och till lefnadslycka.

Då såsom redan nämnts, sanatoriets fältrop är: »Tillbaka till naturen!» så bygges den dietiska kuren hufvudsakligast på vegetariansk kost. Dock lämnas patienten äfven i detta hänseende fritt val. Kött och fisk serveras för dem, som ej vilja nöja sig med vegetabilier. Hvad som *absolut icke* serveras här, det är kaffe, té och spirituosa. I stället för den rara kaffetåren får man ett surrogat, benämndt karamel-cercal. Till en början äro de flesta kurgäster missnöjda med de okryddade kötträtterna och den rikliga tillgången på vegetabilier, och de inbilla sig vanligen, att de ej fått tillräcklig näring, när de icke till frukosten inmundigat en stor biff. Men efter hand förändras situationen. De långa ansiktena förkortas, de jämmerliga minerna förändras — ljusna; klagovisorna ej blott upphöra, utan förvandlas — efterhand som patienten röner det välgörande inflytandet af »gräsdieten» på sina matsmältningsorganer — till lofsånger, som höjas till den vegetarianska dietens ära. — Sanatoriet har ej blott till ändamål att återgifva den lidande den förlorade hälsan, utan äfven att undervisa patienten huru den dyrt köpta gåfvan skall kunna bevaras. Därför hålles här ofta föredrag i hälsovård. I dessa föredrag yrkas varmt på ett naturenligt lefnadssätt. Föredragen, liffulla, varma och intressanta hållas i regeln af kuranstaltens skicklige öfverläkare, d:r Ottosen, och åhöras med lifligt intresse. Fru Ottosen var anstaltens första föreståndarinna och har särskildt inlagt stora förtjänster beträffande den dietiska kuren.

Anstalten underhålles, såsom redan nämnts, af ett filantropiskt sällskap och man behöfver ej vara här många dagar för att finna, att den ej är anlagd på vinst. Skulle i framtiden anstalten gifva någon vinst, så kommer denna vinst ej sällskapets medlemmar till godo, utan användes till friplatter för fattiga sjuka. — Prisen äro ej höga. För full pension och kur betalas från 6—10 kr. per dag. Inga drickspengar komma ifråga. — Efter tre månaders kur beviljas en betydlig rabatt.

Anstalten är öppen hela året om. — Den nervöse som fruktar buller, men ändå gärna ville begagna sig af sanatoriets utmärkta bad, gör därför klokt i att komma hit ut om vintern, ty då är Skodsborg öde och tomt och stillhet hvilat öfver näjden. — — Mänskligheten har nog — ja öfvernog af nöd, af sorg och egoism, men den är fattig på oegennyttig, medlidsam kärlek. Därför gläder det hjärtat, då man understundom under jordelivets vandring stöter på människor, hvilka efterföljande den store mästarens exempel och värmda af hans kärlekseld, arbeta för de lidande på jorden. Denna högsta af alla uppgifter i lifvet söker man att förvärkliga på Skodsborgs sanatorium, då man arbetar på att med alla de hjälpmedel, som nedlagts i naturen, lindra smärta och återskänka hälsa och lifsmod åt de af sjukdom ofta kroppsligt brutna. — Målet är högt, men det kan ej förfelas, då i arbetet nedlägges så mycken energi och dess drifkraft är en lefvande *tro*, grundad i sanningen och värksam i kärlek.

A. H.

